

ניתן לצפות בשיעורים נוספים באתר של
מכון מאיר בכתובת: www.meirtv.co.il

חטא מי מריבה

עיון בפרשת השבוע על פי המהר"ל

1. גזר אריה במדבר כ', י"ב

כאשר תדע האמת, כי שני החטאים מה שאמר "שמעו נא המורים", וכן מה שהכה את הסלע פעמיים הכל חטא אחד. ומפני שרבים נבוכים בפירוש ענין זה, ולא ידעו לעמוד על אמיתת החטא, יש לפרש החטא הזה. דע, כי החטא של משה ואהרן כדכתיב בקרא "יען אשר לא האמנתם בי להקדישני וגו'", ודבר זה מה שהכו פעמיים אל הסלע כאשר נעשה להם נס, כי זהו יציאה מן האמונה, כי עשו מעשה זה דרך כעס, ומי שעושה מצות השם דרך כעס, בפרט כאשר נעשה להם נס כזה, כמו שעשו הם, שאמרו "שמעו נא המורים", וכן שהכו אל הסלע, אין זה אמונה. כי האמונה הוא מי שבוטח בו יתברך, אין לו בו רק שמחה, שזה ענין אמונה, שמאמין בו ובוטח בו, ועם הבטחון השמחה. אבל עם הכעס אין כאן אמונה. ומה שהכו פעמיים יורה זה על מעוט האמונה ובטחון בו, ולכך הוא כועס. ודבר זה ידוע, כי מי שאינו מאמין ובוטח בו יתברך בבטחון גמור, הוא בכעס ובמכאובות. וכאשר אמר השם יתברך אל משה להוציא מים מן הצור, היה להם לעשות באמונה בו יתברך, שהרי השם יתברך עושה נס כזה לישראל להוציא מים מן הסלע, ואז היו רואים הבטחון בו יתברך מה שהוא עושה עם הנבראים. והיה למשה ולאהרן להתחדש באמונה ובטחון יתירה, ואז היו עושים בשמחה (והם) עם הנס הגדול שעשה השם, שהיה ראוי לחדש להם אמונה ובטחון בו יתברך, והיה ראוי להם להוסיף אמונה ובטחון, והיה ראוי להם השמחה. ואל תאמר, הרי לא היה הכעס רק על ישראל, הנה אין זה קשיא, כי עם האמונה נתחדש שמחה, לא כעס, ולפיכך לא היה כאן אמונה. וזה שאמר "יען אשר לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל", כי אם עשו את הדבר באמונה, והיה להם שמחה במצוה זאת, שעם כל אמונה שמחה, לפי שהוא בטחון בטובו יתברך, היה זה קדושה לעיני ישראל שיש להאמין ולהיות בוטח בו כאשר היה עושה נס.

והנה שני הדברים, האחד מה שאמר "שמעו נא המורים", ומה שהכו בעזר פעמיים, הכל היפך האמונה. ולכך תמצא פעמים אומרים רז"ל שהחטא מה שהכה צור פעמיים, ופעמים אומרים שהחטא מה שאמר "שמעו נא המורים", והכל ענין אחד, שבשעה שעשה השם יתברך נס להם, היה להם להוסיף אמונה ובטחון, ועם האמונה ובטחון אין כאן כעס:

... והיה הוא יתברך רוצה שיהיו כל הנמצאים נמשכים אחר דבור השם יתברך לעשות רצונו מעצמם, לא על ידי הכרחי, ובזה יעשו ישראל גם כן רצון השם יתברך מעצמם בשמחה. ולכך אמרו שידברו אל הסלע, כי כאשר יקיים מכח דבור, הנה העשייה היא מרצון ומשמחה, וזהו ענין האמונה. ולפיכך אם דיבר אל הסלע, והיה מקבל דבריו ברצון בלי פעל הכרחי, היה זה קידוש שמו לעשות רצונו באמונה, ומעשה משה היפך האמונה. ... ומה שאמר כאן שיקח המטה בידו (פסוק ח), לא בשביל שיכה בו, רק בכל האותות והמופתים לקח מטה אלהים בידו (שמות ד, יז), והרי במלחמת עמלק כשעלה ראש הגבעה נאמר גם כן (ר' שמות יז, ט) "ומטה אלהים בידך", וכן בכל מקום, ואין זה ראייה: הנה התבאר לך אמיתת הפירוש אשר הוא אמת וברור, ועיין ותעמיק בפירוש הזה, ומה שאמרו בזה, ודבר זה ברור. ובספר גבורות ה' (פ"ז) הארכנו בזה, עיין שם:

2. גבורות השם ז'

כלל הדבר כי הנס שנעשה להם להוציא המים מביא האמונה, והיה למשה ולאהרן להתחזק באמונה במקום הזה וזה לא היה כן כמו שאמרנו. וזהו יען אשר לא האמנתם בי להקדישני, ולא שהיה החטא להם הכעס בעצמו רק שהכעס הזה מורה שחטא משה באמונה, ופירוש זה אמת ונכון מאוד והבן הדברים: ובמדרש במדבר רבה (פ' י"ט) אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא רבוננו של עולם אני הקפדתי אהרן מה חטא,

הרי בפירוש שרבותינו ז"ל מפרשים כי החטא למשה ולאהרן בשביל הכעס והוא על דרך שאמרנו למעלה. וזה שאמרו עוד במדרש (בבמ"ד פ' י"ט) יען אשר לא האמנתם בי להקדישני אם דברתם אל הסלע והיה נותן מימיו היה מקודש שמי בישראל, שהיו אומרים מה הסלע שאין בו דעת עושה מצות בוראו ע"י דיבורו אנו על אחת כמה וכמה, שמשמע שהיה חטאם בשביל שהכו בסלע. אין הדבר כך דבוראי קשה קושית הרמב"ן שאל הסלע ההכאה והדבור הכל שוה. אבל פירוש הדבר בזה הוא ענין נפלא מאוד מאוד, שאל יהא ספק לך, מאחר שהשם יתברך צוה עליו לדבר אל הסלע שהיה בדרך נס שקבל הסלע הדבור, והשם יתברך רצה שיקבלו הנמצאים דבורו ויהיו נמשכים אחר השם יתברך ברצון רק בדבור בלבד בשמחה, והוא בעצמו ענין האמונה כמו שאמרנו כי האמונה בו יתברך מחדש שמחה. וכדי שיהיה הכל דרך שמחה המורה על האמונה, יהיה מדבר משה אל הסלע ויהיה הסלע נמשך אל רצון בוראו מעצמו. ומשה עשה הכל דרך כעס, והיה כועס ואמר שמעו נא המורים, גם הכה הסלע, עד שהיה הסלע נמשך אל דבר השם ית' בכת, ועל ידי זה אין מחדש אמונה כי אין אמונה רק שיהיה הכל דרך רצון ושמחה: